

УДК 373.5:316.28

THE INFLUENCE OF SOCIAL COMMUNICATIONS ON THE DEVELOPMENT OF CURRENT TRENDS IN MEDIA EDUCATION ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ НА РОЗВИТОК СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ У МЕДІАОСВІТІ

Sikorska V.Yu. / Сікорська В.Ю.

c.f.s., as.prof. / к.філол.н., доц.

Odessa National Maritime University, Odessa, Mechnikova 34, 65029

Одеський національний морський університет, м. Одеса, Мечникова 34, 65029

Анотація. У статті досліджуються особливості впливу соціальних комунікацій на розвиток сучасних тенденцій в медіаосвіті як умова забезпечення розвитку індивідуальних здібностей та особистісних якостей здобувача освіти. Проаналізовано трактування сутності категорії «медіаосвіта», яка визначається як частина освітнього процесу, яка спрямована на формування медіакультури в суспільстві, підготовку особистості до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою ЗМІ, включаючи як традиційні, так і нові засоби масової комунікації з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій. Визначено, що мета медіаосвіти полягає в підвищенні рівня медіаграмотності людей і розвитку у них навичок аналізу й оцінки медіаконтенту. Проаналізовано завдання й цілі медіаосвіти, що передбачають процес підготовки сучасного покоління до життя в умовах сучасного інформаційного суспільства для сприйняття різних видів інформації та полягають в забезпеченні навчання людини для розуміння інформації, усвідомлення наслідків її впливу на психічний стан людини, оволодіння різноманітними способами соціальної комунікації на основі невербальних форм та за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, що сприяють формуванню медіакультури особистості та її соціалізацію. Визначено фактори, які забезпечують ефективну медіаосвіту: знання та розуміння основних законів функціонування медіа, способів спотворення реальності та вивчення принципів роботи й механізмів впливу медіа. Сформовано перелік ряду стратегічних нормативно-правових актів, які прийняла ЮНЕСКО у сфері медіаосвіти. Проаналізовано процес впровадження медіаграмотності та медіаосвіти в українську освіту. Визначено, що основною метою проекту IREX «Вчись і відрізняйся» в Україні є оволодіння українськими студентами навичками медіаграмотності. Встановлено, що соціальна комунікація вчених через мережу Інтернет сприяє інформаційному розширенню науки та освіти. Визначено, що використання соціальних медіа чи цифрових медіа є більш стимулюючим та мотивуючим в освітньому процесі. Проаналізовано інструменти соціальних медіа та їх роль у навчальному процесі.

Ключові слова: соціальна комунікація, медіакультура, медіатехнології, медіаграмотність, медіаосвіта.

Вступ.

В останні роки в українському освітньому просторі з розвитком новітніх інформаційних технологій стала актуальною проблема зростання інформаційних потреб студентів. Така тенденція вимагає діагностики цих потреб та, відповідно до отриманих результатів, запровадження нових освітніх курсів, що відповідали б сучасним глобальним освітнім викликам. Пандемія COVID-19 різко вплинула й змінила інформаційні потреби здобувачів освіти. Невипадково однією з найактуальніших соціальних дисциплін у сучасному освітньому просторі є медіаосвіта, яка набула важливості у світовому значенні, як відповідь на прискорений розвиток інформаційних технологій.

З появою нових інформаційно-комунікаційних технологій в світі зростає медіаспоживання як результат в медіапросторі можна не тільки шукати новини, але й здобувати освіту, спілкуватися та працювати. 2020 рік став трансформаційним для медіаринку України, який запустив процеси, що істотно змінили медіаспоживання й медіаосвіту на території країни. В Україні суспільний попит на розвиток медіаосвіти став зрозумілим лише на початку ХХІ століття. На сучасному етапі усі сфери суспільства інтенсивно освоюють інформаційні технології, медіасфера зазнала швидкої модернізації, а численні соціальні комунікації стали більш інтенсивними та складними.

Відзначаються високі темпи практичного впровадження медіаосвіти в Україні, а її інтегративний характер і здатність медіапедагогів застосовувати медіаосвітні технології в різних областях соціуму, формують позитивні тенденції. Інформаційні технології в останнє десятиліття радикально вплинули на особисте та суспільне життя, наповнивши його новими формами соціальних комунікацій – соціальними мережами та різноманітним медіа-контентом. Отже, безперервне зростання медіа, з одного боку, забезпечує ефективність інформаційно-комунікаційних відносин у суспільстві, що постійно ускладнюється, сприяє всебічній самореалізації людини у суспільстві та у глобальній інформаційній системі, а з іншого – швидко змінюється структура інформаційних потреб різних соціальних груп, що змушує їх постійно отримувати нові знання та навички роботи з новітніми інформаційними технологіями, які вони використовують у житті. Сьогодні медіаосвіта використовується для загального підвищення рівня медіаграмотності населення, зміцнення основ державності України, захисту населення від інформаційного впливу, тому актуальним є дослідження особливостей впливу соціальних комунікацій на розвиток сучасних тенденцій в медіаосвіті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тематику дослідження особливостей впливу соціальних комунікацій на розвиток сучасних тенденцій в медіаосвіті досліджує незначна кількість науковців. Зокрема, наукові праці В. Іванова, Е. Пономаревої, Л. Найдьонової, Л. Кульчинської, М. Слюсаревського, Н. Чичерина, Н. Ткачева, О. Волошенюка, О. Коновець, С. Шарабанова, Т. Крайнікової, Ю. Усова, А. Dudo, О. Harmatiy, N. Prykhodkina, О. Lokshyna присвячені аналізу деяких аспектів сучасних тенденцій в медіаосвіті та впливу соціальних комунікацій на медіаосвіту, що забезпечили результативну підготовку й розвиток якісних навичок в осіб, які здобувають освіту сьогодні.

Мета статті. Метою роботи є дослідження особливостей впливу соціальних комунікацій на розвиток сучасних тенденцій в медіаосвіті, які вдосконалять стан українського освітнього простору. Для досягнення мети визначено наступні завдання: визначити теоретичну сутність поняття «медіаосвіта»; встановити характерні особливості медіаосвіти; проаналізувати прийняті нормативно-правові акти ЮНЕСКО у сфері медіаосвіти та стратегію медіаосвіти ЮНЕСКО; проаналізувати інструменти соціального медіа.

При проведенні дослідження були використані загальнонаукові й спеціальні методи дослідження, зокрема аналіз і синтез, порівняння,

узагальнення, системно-структурний аналіз.

Основний текст.

У XXI столітті медіапростір проник у всі сфери людської діяльності та став базовою частиною життя кожної людини. В українському освітньому просторі присутнього значення набуває медіаосвіта, що базується на формуванні медіакультури майбутнього фахівця. Важливого значення в забезпеченні медіаосвіти відіграє соціальна комунікація, яка закладена в основі всіх соціально-психологічних явищ та особливо сильно проявляється в освітньому процесі [1, с. 150].

У документах ЮНЕСКО в 1973 році з'являється перша згадка про поняття медіаосвіта, яке має чимало трактувань у вітчизняній та міжнародній науковій думці, серед яких, найбільш влучними, на нашу думку, є:

1) тенденція в педагогічній науці, яка виступає за засвоєння здобувачами освіти особливостей використання засобів масової комунікації [2, с. 51];

2) система, яка використовує засоби масової інформації (інтернет, телебачення, газети, радіо, журнали) в розвитку індивідуальних здібностей та особистісних якостей здобувача освіти [3, с. 55];

3) галузь освіти, змістовною стороною якої виступають знання про безпосереднє функціонування засобів масової інформації в сучасному соціумі, визначення їх ключового значення в розвитку суспільства та особистості;

4) практична та соціально-освітня діяльність, основне завдання якої полягає в підвищенні медіаграмотності членів суспільства [4, с. 42-43];

5) частина освітнього процесу, яка спрямована на формування медіакультури в суспільстві, підготовку особистості до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою ЗМІ, включаючи як традиційні (друковані ЗМІ, радіо, кіно, телебачення), так і нові (спілкування в мережі Інтернет, мобільна та комп'ютерна комунікація) засобів масової комунікації з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій [5];

6) процес, який є важливою складовою громадянського суспільства і спрямований на формування активного, розумного, незалежного, критично мислячого споживача медіа, здатного до публічної комунікації [6, с. 31];

7) процес виховання й розвитку особистості на матеріалах засобів масової комунікації з метою формування культури спілкування зі ЗМІ, творчих комунікативних здібностей, критичного мислення та вміння інтерпретувати, аналізувати й оцінювати медіатексти [5].

Згідно з визначенням, розробленим експертною групою ЮНЕСКО, «медіаосвіта пов'язана з усіма видами медіа (друкованими та графічними, звуковими, екранними тощо) і різними технологіями; вона дає можливість людям зрозуміти, як масова комунікація використовується в їхніх соціумах, оволодіти здібностями використання медіа в соціальній комунікації. Медіаосвіта є частиною основних прав кожного громадянина будь-якої країни світу на свободу самовираження і права на інформацію та є інструментом підтримки демократії. Медіаосвіта рекомендується до впровадження в національні навчальні плани всіх цивілізованих держав, в систему додаткової і неформальної освіти» [7].

→	Реалізація проектів та програм з медіаосвіти повинні спрямовуватися на «перекодування» відповідних ідей та символів для стабілізації національної системи цінностей, розширення компетенцій громадянина в умовах становлення інформаційного суспільства та економіки знань.
→	Фактори, які забезпечують ефективну медіаосвіту: 1. знання та розуміння основних законів функціонування медіа, способів спотворення реальності; 2. вивчення принципів роботи та механізмів впливу медіа.
→	Мета – підвищення рівня медіаграмотності людей та розвиток у них навичок аналізу та оцінки медіаконтенту.
Медіаосвіта	
→	Цілі: 1. підготувати нове покоління до життя в умовах сучасного інформаційного суспільства для сприйняття різних видів інформації; 2. навчити людину розуміти інформацію, усвідомлювати наслідки її впливу на психічний стан людини; 3. навчити оволодіти різноманітними способами соціальної комунікації на основі невербальних форм та за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій; 4. сприяти формуванню медіакультури особистості, її соціалізацію.
→	Завдання: 1) аналізувати, критично відображати та створювати медіатексти; 2) визначити джерела медіатекстів, їх політичні, соціальні, комерційні, культурні інтереси та контекст; 3) забезпечення здібностей особистості до естетичного сприйняття, аналізу, інтерпретації та оцінці медіатекстів ЗМІ; 4) відібрати відповідні засоби масової інформації для створення та розповсюдження власних медіатекстів та залучення зацікавленої аудиторії; 5) дозволити вільний доступ до ЗМІ для споживання та виробництва власної медіапродукції; 6) розвиток критичного мислення, творчої та комунікативної компетентності; 7) забезпечення навчання різним формам самовираження за допомогою нових медіа.

Рис. 1. Основні характерні ознаки медіаосвіти

Примітки: сформовано автором на основі джерел: [2, с. 52; 8, с. 77-78; 9, с. 11; 10, с. 56].

На **рисунку 1** відображено основні характерні ознаки медіаосвіти, а зазначені завдання особливо актуальні у зв'язку з потребою підготовки кваліфікованих фахівців соціально-культурної сфери, орієнтованих на проектну і організаторську діяльність інноваційного типу в умовах розвитку сучасних медіатехнологій. Особливістю освітньої програми медіаосвіти повинно стати органічне поєднання науково-теоретичної підготовки, практичного освоєння новітніх медіатехнологій, заснованих на комп'ютерно-технологічних процесах, і оволодіння компетенціями медіаграмотності та медіакультури [8, с. 77].

З кожним десятиліттям медіаосвіта та медіаграмотність набувають все більшого значення, що вимагає розробки стратегій медіаосвіти, що стало прерогативою міжнародних організацій. ЮНЕСКО розглядає медіаосвіту як пріоритет освіти XXI століття. На рисунку 2 відображено ряд стратегічних нормативно-правових актів, які прийняла ЮНЕСКО у сфері медіаосвіти.

Прийняті нормативно-правові акти ЮНЕСКО у сфері медіаосвіти	
→	Грюнвальдська декларація (1982)
→	Працька декларація про створення інформаційно грамотного суспільства (2003)
→	Олександрійська декларація щодо інформаційної грамотності та навчання протягом усього життя (2005)
→	Феська декларація медійної та інформаційної грамотності (2011)
→	Московська декларація медіа та інформаційної грамотності (2012)
→	Паризька декларація медіа та інформаційної грамотності в цифрову епоху (2014)
→	Ризькі рекомендації щодо медійної та інформаційної грамотності в мінливому медійному й інформаційному ландшафті (2016)
→	Молодіжна декларація про медійну та інформаційну грамотність (2016)
→	Ханти-Мансійська декларація «Медіа та інформаційна грамотність для побудови культури відкритого уряду» (2016)
→	Глобальна програма ЮНЕСКО для міст медіа та інформаційної грамотності (2018)
→	Сеульська декларація про медійну та інформаційну грамотність для всіх і при загальній участі: захист від дезінфодемії (2020)

Рис. 2. Прийняті нормативно-правові акти ЮНЕСКО у сфері медіаосвіти
Примітки: сформовано автором на основі джерел: [11].

Стратегія медіаосвіти ЮНЕСКО зосереджена на розвитку медіа й інформаційної грамотності на всіх рівнях освіти, тобто від початкової до вищої, та для підготовки педагогічних працівників. ЮНЕСКО здійснює свою діяльність, яка стосується:

- підвищення обізнаності про важливість і роль засобів масової інформації та інформаційної грамотності для освіти;
- сприяння розвитку політики у сфері медіа й інформаційної грамотності та розвитку професійних стратегій на міжнародному, регіональному та національному рівнях;
- підвищення рівня кваліфікації фахівців в системі освіти, а також розробка відповідних навчальних матеріалів та інструментів;
- сприяння міжінституційній, міжвідомчій та міждисциплінарній співпраці всіх зацікавлених сторін [12].

Упровадження медіаграмотності в українську освіту розпочалося після прийняття Концепції впровадження медіаосвіти в Україні в 2010 р. У 2016 році Концепція була оновлена в аспекті перегляду основних завдань і принципів упровадження медіаграмотності у школах. Також зміст збагатився інформацією про медіаретравматизацію жертв військового конфлікту на Сході України [13].

У 2017 році було розпочато етап експерименту з медіаосвіти, що триватиме до 2022 р., на якому буде пілотовано існуючу наскрізну модель навчання медіаграмотності та буде підвищено рівень медіакомпетентності викладачів і студентів в закладах вищої освіти.

Проект IREX «Вчись і відрізняйся» допомагає людям будь-якого віку формувати правильні навички для користування інформацією в режимі онлайн та офлайн. На відміну від традиційних підходів до медіаграмотності, зазначений проект відповідає сучасним потребам споживачів медіа. «Вчись і відрізняйся» використовується по всьому світу в ініціативах у сфері охорони здоров'я, класах, бібліотеках, громадських центрах, програмах стипендій, мережах однолітків тощо.

Метою проекту в Україні є оволодіння українськими студентами навичками медіаграмотності: вміння аналізувати та задавати питання; здатність відрізнити факти від суджень; вміння аналізувати контекст, передумови та причини подій; вміння використовувати сучасний контент та інструменти для перевірки та вивчення інформації; здатність інтерпретувати нерозкриті частини медіатекстів; вміння працювати з джерелами для перевірки інформації; вміння висловлювати свою думку та доводити її фактами; можливість пошуку та перевірки різних джерел; здатність розрізнити спотворення, дезінформацію та обман; вміння працювати з медіатекстами. Проект допомагає розробити ефективні та стійкі моделі інтеграції навичок сприйняття критичної інформації у навчальний процес [15].

Сьогодні науково-популярні медіа, створені вченими, відіграють роль комунікаційної платформи, яка допомагає поширювати наукові знання серед громадськості, підвищувати їх критичне мислення та розуміння науково-обґрунтованого змісту, сприяти науковій та медіаграмотності [16, с. 636].

Соціальна комунікація науковців через мережу Інтернет сприяє інформаційному розширенню науки й освіти, створенню нових ресурсів і способів комунікації. Інтернет-комунікація, безперечно, є ефективним засобом поширення інформації про науку й освіту, і зрозуміло, що з часом її позиції зміцняться. Мережа Інтернет надає науковцям безпрецедентний простір для спілкування з громадськістю. А. Дудо стверджує, що «нові медіатехнології надають ученим більше, ніж будь-коли раніше, активності щодо їх публічного комунікування» [17, с. 761]. Встановлено, що завдяки Інтернету наукове спілкування в Україні покращується, тим не менше, електронні канали та цифрові засоби розширюють спілкування сучасних науковців [18].

Використання соціальних медіа чи цифрових медіа є більш стимулюючим та мотивуючим в освітньому процесі. Для навчання застосування соціальних медіа виявилось досить корисним, оскільки деякі інструменти застосовуються у повсякденній практиці. Формування у мережі спільнот для роботи в групах,

обміну ідеями та продовження освіти викладачів. Ресурси спільноти дозволяють включати відео, посилання, документи та текстові або голосові повідомлення. Завдяки використанню простору для співпраці, такого як соціальні мережі, викладач, у свою чергу, має можливість покращити такі навчальні аспекти, як здатність писати тексти, забезпечувати процес дослідження наукових тем та сприяти виникненню дискусій серед студентів [19]. В таблиці 1. відображено інструменти соціальних медіа та їх роль у навчанні.

Таблиця 1.

Характеристика інструментів соціальних медіа

Інструменти соціальних медіа	Роль у навчанні
Ведення блогів	Публікація наукових робіт с домашніх завдань. Система хостингу, де студенти використовують систему блогування для публікації своїх дослідницьких робіт та домашнього завдання в електронному вигляді замість традиційного способу. Створення середовища співпраці та конструктивного діалогу між студентами, стежачи за блогами їхніх колег та коментуючи їх.
Facebook	Використання Facebook в освіті відбувається шляхом створення сторінки або групи Facebook з навчальною метою: запрошення викладачів та студентів до участі шляхом обміну інформацією та обміну Інтернет-посиланнями, що стосуються навчальної теми. Можливість завантаження навчальних фотографій та відео, які пов'язані з освітньою темою, тоді викладачі та студенти можуть ділитися ними, обговорювати та коментувати.
Twitter	Викладач будь-якого курсу може створити обліковий запис у Twitter для цього курсу. Платформа сприяє управлінню проектами; студенти або викладачі, які працюють разом над проектом, можуть спілкуватися між собою в Twitter, реалізація конференцій та семінарів.
Instagram	Instagram можна використовувати як джерело для застосування кількох видів діяльності у мовних кабінетах, таких як цифрове розповідання історій, граматична діяльність за допомогою фотографій, рольові ігри, читання, розмова діяльність через відео тощо. Таким чином, Instagram звертається до чотирьох мовних навичок, щоб практикувати іноземну мову в аудиторії та за її межами. Instagram є ефективним інструментом для вдосконалення навичок письма в учнів. Instagram підвищує мотивацію учнів до навчання та їхню участь у навчальних заняттях. Instagram це ефективна платформа, яка заохочує студентів взаємодіяти зі своїми однолітками у групових роботах, пов'язаних із відеороликами, якими вони діляться про завдання.

Примітки: сформовано автором на основі джерел: [20-23].

Отже, соціальні мережі можна використовувати для виконання дослідницьких і домашніх завдань, використовуючи нові методи, які заохочують студентів порушувати проблеми та проявляти творчість. Соціальні мережі та інструменти соціального комунікування позитивно впливають на розвиток сучасних тенденцій в медіаосвіті.

Висновки й перспективи подальших досліджень.

У результаті аналізу впливу соціальних комунікацій на розвиток сучасних тенденцій у медіаосвіті у контексті процесів глобалізації та інформатизації було встановлено, що насиченість сучасного світу інформаційними технологіями, медіапродуктами, а також різноманітною неправдивою інформацією, включаючи підробку та маніпуляції, вимагає реалізації медіаосвіти для формування у здобувачів освіти, розумних інформаційних потреб. Незважаючи на відсутність фізичного контакту, соціальні контакти можуть бути ще кращими, через почуття свободи та впевненості, оскільки здобувачі освіти перебувають поза перешкодами, що виникають під час безпосередніх фізичних контактів.

Практичне значення проведеного дослідження полягає в тому, що висновки й рекомендації, розроблені й запропоновані в дослідженні, можуть бути використані для уникнення перешкод під час реалізації медіаосвіти та забезпеченні її перспективного розвитку. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на вдосконалення медіаосвіти для здобувачів освіти, що дасть змогу стимулювати освітню сферу і покращить викладацьку діяльність у освітньому інформаційно-технологічному просторі. Розширення можливостей та широке застосування інноваційних, науково-дослідних підходів забезпечення медіаосвіти може стати базисом для стратегій на майбутні періоди.

Література:

1. Пономарева Е. Ю. Современное состояние медиаобразования в гуманитарных вузах. Современная медиадидактика: направления, проблемы, поиски : монография. Ялта : Гуманитарно-педагогическая академия (филиал) Федерального государственного образовательного учреждения высшего образования «Крымский федеральный университет имени В. И. Вернадского», 2020. С. 149-153.
2. Шарабанов С. В. Понятие медиаобразования: его сущность и значение. Интеграция медиаобразования, правового просвещения и правовой информатизации в условиях современной школы: коллективная монография. Москва: МОО «Информация для всех», ЦЭНО РАНХиГС, 2018. С. 50-53.
3. Усов Ю.Н. и др. Основы экранной культуры // Цикл программ /рук. Ю. Н. Усов. Москва: Изд-во Российской Академии образования, 1998. 60 с.
4. Чичерина Н. В. Концепция формирования медиаграмотности у студентов языковых факультетов на основе иноязычных медиатекстов: Дис. доктора педагогических наук : 13.00.02 / Чичерина Наталья Васильевна; [Место защиты: Рос. гос. пед. ун-т им. А.И. Герцена]. Санкт-Петербург, 2008. 470 с.
5. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція)/ за ред. Л. А. Найдьонові, М. М. Слюсаревського. Київ, 2016. 16 с.

6. Коновець О. Ф. Медіаосвіта та формування інноваційного середовища в навчальних закладах. *Актуальні питання масової комунікації*. 2007. Вип. 8. С. 31-33.

7. Frau-Meigs D. Media education: a kit for teachers, students, parents and professionals. CI/COM/2006/PI/H/. 185 p. <https://ifap.ru/library/book132.pdf>

8. Ткачева Н. Г. Роль медиаграмотности и медиаобразования в подготовке квалифицированного специалиста социально-культурной сферы.

Интеллектуальный капитал в XXI веке: сб. науч. тр. / ФГБОУ ВО «ИГУ» ; [науч. ред.: Т. И. Грабелных]. Иркутск: Изд-во «Оттиск», 2019. С. 76-80.

9. Медіаосвіта та медіаграмотність: короткий огляд / [В. Іванов, О. Волошенюк, Л. Кульчинська та ін.]. 2-ге вид., стер. Київ : АУП, ЦВП, 2012. 58 с. URL: <https://www.aup.com.ua/upload/ogliad.pdf> (дата звернення: 14.10.2021).

10. Крайнікова Т. С. Культура медіаспоживання в Україні: від консьюмеризму до просьюмеризму : монографія / Т. Крайнікова; за наук. ред. В. В. Різуна; рец.: Л. Є. Василик, С. І. Кравченко, Л. М. Хавкіна. Бориспіль : Люксар, 2014. 372 с.

11. Державний комітет телебачення і радіомовлення України. Сеульська декларація про медійну та інформаційну грамотність для всіх і при загальній участі: захист від дезінфодемії. 2021. URL: http://comin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=175844 (дата звернення: 14.10.2021).

12. UNESCO. Media and information literacy: policy and strategy guidelines. Paris: UNESCO. 2016. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000225606> (дата звернення: 14.10.2021).

13. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція). 2016. URL: http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/kontseptsiya_v_provazhennyam_ediaosvitivukraininovaredaktsiya/ (дата звернення: 14.10.2021).

14. Lokshyna O., Prykhodkina N. Media education: global prospects and developments in Ukraine (on the example of the IREX «Learn and Distinguish» project). *Порівняльно-педагогічні студії*. 2020. № 2(40). С. 4-17.

15. IREX. Learn to discern in schools. Boosting immunity to disinformation: Ukrainian students better detect false information after teachers integrate media literacy into standard subjects. 2018. URL: https://www.ifes.org/sites/default/files/irex_vogt_presentation_learn_to_discern_in_schools_may_2019.pdf (дата звернення: 14.10.2021).

16. Harmatiy O. Media and Scientific Literacy Development within the Framework of Public Engagement with Science. *Media Education*, 2020, vol. 60(4), pp. 636–644. URL: doi.org/10.13187/me.2020.4.636 (дата звернення: 14.10.2021).

17. Dudo A. Scientists, the media, and the public communication of science. *Sociology Compass*, 2015, vol. 9(9), pp. 761–775. URL: doi.org/10.1111/soc4.12298 (дата звернення: 14.10.2021).

18. Harmatiy O. Communication in the Mass Media as a Part of Scientists' Professional Communication. 2021. URL: [10.30525/978-9934-26-050-6-39](https://doi.org/10.30525/978-9934-26-050-6-39) (дата звернення: 14.10.2021).

19. Manca S. Snapping, pinning, liking or texting: Investigating social media in

higher education beyond Facebook. *The Internet and Higher Education*, 2020, vol. 44, pp. 100-107.

20. Kenna J. L., Hensley M. A. Utilizing social media to promote civic engagement in the social studies classroom. *The Social Studies*, 2019, vol. 110(2), pp. 86-94.

21. Purnama A. D. Incorporating Memes and Instagram to Enhance Student's Participation. *Language and Language Teaching Journal*, 2018, vol. 21(1), pp. 94-103.

22. Soviyah S., Etikaningsih D. R. Instagram use to enhance ability in writing descriptive texts. *Indonesian EFL Journal*, 2018, vol. 4(2), pp. 32-38.

23. Ahmad I., Ahmad S. The Mediation Effect of Strategic Planning on The Relationship Between Business Skills and Firm's Performance: Evidence from Medium Enterprises in Punjab, Pakistan. *Opcion*, 2019, vol. 35(24), pp. 746-778.

References

1. Ponomarova, E.Yu. (2020). Suchasnyi stan mediaosvity v humanitarnykh vuzakh. [The current state of media education in humanities universities]. *Suchasna mediadidaktika: napriamky, problemy, poshuky: monohrafiia*. Yalta: Humanitarno-pedahohichna akademiia (filii) Federalnoho derzhavnogo osvithnoho zakladu vyshchoi osvity «Krymskyi federalnyi universytet imeni V. I. Vernadskoho», pp. 149-153 [in Russian].

2. Sharabani, S.V. (2018). Poniattia mediaosvity: yoho sut i znachennia. [The concept of media education: its essence and meaning]. *Intehratsiia mediaosvity, pravovoi prosvity ta pravovoi informatyzatsii v umovakh suchasnoi shkoly: kolektyvna monohrafiia*. Moskva: MHO «Informatsiia dlia vsikh», TsENO RANKhyHS, pp. 50-53 [in Russian].

3. Usov, Yu.M. (1998). Osnovy ekrannoi kultury. Tsykl prohram. [Fundamentals of screen culture. Cycle of programs]. / ruk. Yu. M. Usov. Moskva: Yzd-vo Rosiiskoi Akademii osvity, 60 p. [in Russian].

4. Chycherina, N.V. (2008). Kontsepsiia formuvannia mediahramotnosti u studentiv movnykh fakultetiv na osnovi inshomovnykh mediatektiv. [The concept of formation of media literacy in students of language faculties on the basis of foreign language media texts]. *Dys. doktora pedahohichnykh nauk: 13.00.02 / Chycherina Nataliia Vasylivna; [Mistse zakhystu: Ros. derzh. ped. un-t im. A.I. Hertsen]*. Sankt-Peterburh, 470 p. [in Russian].

5. Kontsepsiia Vprovadzhennia mediaosvity v Ukraini (nova redaktsiia). (2016). [The concept of the introduction of media education in Ukraine (new edition)] / za red. L. A. Naidonovoi, M. M. Sliusarevskoho. Kyiv, 16 p. [in Ukrainian].

6. Konovets, O.F. (2007). Mediaosvita ta formyrovanye innovatsiinoho seredovyscha v navchalnyi zaklad. [Media education and the formation of an innovative environment in the school]. *Aktualni pytannia masovoi komunikatsii*. Vyp. 8. pp. 31-33. [in Ukrainian].

7. Frau-Meigs, D. (2006). Media education: a kit for teachers, students, parents and professionals. 185 p. [in English].

8. Tkachova, N.H. (2019). Rol mediahramotnosti i mediaosvity v pidhotovtsi kvalifikovanoho fakhivtsia sotsialno-kulturnoi sfery. [The role of media literacy and media education in the training of a qualified specialist in the socio-cultural sphere]. *Intelektualnyi kapital v XXI stolitti: zb. nauch. tr. / FHBOU VO «iarmo»; [Nauch. red. : T. I. Hrabelna]*. Irkutsk: Yzd-vo «Vidbytok», pp. 76-80 [in Russian].

9. Mediaosvita ta mediahramotnist: korotkyi ohliad. (2012). [Media education and media literacy: a brief review]. [V. Ivanov, O. Volosheniuk, L. Kulchynskyi ta in.]. 2-he vyd., Ster. Kyiv: AUP, TsVP, 58 p., available at: <https://www.aup.com.ua/upload/ogliad.pdf> [in Ukrainian].

10. Krainikova, T.S. (2014). Kultura mediaspozhyvannia v Ukraini: vid konsiumeryzmu do prosiumerizmu. [Culture of media consumption in Ukraine: from consumerism to prosumerism].

Boryspil: Liuksar, 372 p. [in Ukrainian].

11. Derzhavnyi komitet telebachennia i radiomovlennia Ukrainy (2021). Seulska deklaratsiia pro mediinu ta informatsiinu hramotnist dlia vsikh y pry Zahalnoi uchastyia: zakhyst vid dezinfodemii, available at:

http://comin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=175844 [in Ukrainian].

12. UNESCO. (2016). Media and information literacy: policy and strategy guidelines. Paris: UNESCO, available at: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000225606> [in English].

13. Kontsepsiia Vprovadzhennia mediaosviti v Ukraini (nova redaktsiia). (2016). Available at: http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/kontsepsiya_v_provadhennyam_ediaosvitivukraininovaredaktsiya [in Ukrainian].

14. Lokshyna, O., Prykhodkina, N. (2020), Media education: global prospects and developments in Ukraine (on the example of the IREX «Learn and Distinguish» project). [Media education: global prospects and developments in Ukraine (on the example of the IREX «Learn and Distinguish» project)]. *Porivnialno-pedahohichni studii*. № 2 (40). pp. 4-17. [in English].

15. IREX. (2018). Learn to discern in schools. Boosting immunity to disinformation: Ukrainian students better detect false information after teachers integrate media literacy into standard subjects, available at:

https://www.ifes.org/sites/default/files/irex_vogt_presentation_learn_to_discern_in_schools_may_2019.pdf [in English].

16. Harmatiy, O. (2020). Media and Scientific Literacy Development within the Framework of Public Engagement with Science. *Media Education*, vol. 60(4), pp. 636–644, available at: doi.org/10.13187/me.2020.4.636 [in English].

17. Dudo, A. (2015). Scientists, the media, and the public communication of science. *Sociology Compass*, vol. 9(9), pp. 761–775, available at: doi.org/10.1111/soc4.12298 [in English].

18. Harmatiy, O. (2021). Communication in the Mass Media as a Part of Scientists' Professional Communication, available at: [10.30525/978-9934-26-050-6-39](https://doi.org/10.30525/978-9934-26-050-6-39) [in English].

19. Manca, S. (2020). Snapping, pinning, liking or texting: Investigating social media in higher education beyond Facebook. *The Internet and Higher Education*, vol. 44, pp. 100-107 [in English].

20. Kenna, J.L., Hensley, M.A. (2019). Utilizing social media to promote civic engagement in the social studies classroom. *The Social Studies*, vol. 110(2), pp. 86-94 [in English].

21. Purnama, A.D. (2018). Incorporating Memes and Instagram to Enhance Student's Participation. *Language and Language Teaching Journal*, vol. 21(1), pp. 94–103 [in English].

22. Soviyah, S., Etikaningsih, D.R. (2018). Instagram use to enhance ability in writing descriptive texts. *Indonesian EFL Journal*, vol. 4(2), pp. 32-38 [in English].

23. Ahmad, I., Ahmad, S. (2019). The Mediation Effect of Strategic Planning on The Relationship Between Business Skills and Firm's Performance: Evidence from Medium Enterprises in Punjab, Pakistan. *Opcion*, vol. 35(24), pp. 746-778 [in English].

Abstract. *The article examines the features of the influence of social communications on the development of modern trends in media education as a condition for ensuring the development of individual abilities and personal qualities of the learner. The interpretation of the essence of the category "media education", which is defined as part of the educational process aimed at forming media culture in society, preparing individuals for safe and effective interaction with the modern media system, including both traditional and new media, taking into account the development of information communication technologies. It is determined that the purpose of media education is to increase the level of media literacy of people and the development of their skills of analysis and evaluation of media content. The tasks and goals of media education, which provide the process of preparing the modern generation for life in the modern information society for the perception of different types of information and are to provide human learning to understand information, awareness of its effects on the mental state, mastery of various ways of social communication non-verbal forms and with the help of information and communication technologies that contribute to*

the formation of media culture of the individual and his socialization. Factors that provide effective media education are identified: knowledge and understanding of the basic laws of media functioning, ways to distort reality and study the principles of operation and mechanisms of media influence. A list of a number of strategic normative legal acts adopted by UNESCO in the field of media education has been formed. The process of introduction of media literacy and media education in Ukrainian education is analyzed. It is determined that the main goal of the IREX project «Learn and be different» in Ukraine is to master the skills of media literacy of Ukrainian students. It is established that the social communication of scientists via the Internet contributes to the information expansion of science and education. It is determined that the use of social media or digital media is more stimulating and motivating in the educational process. The tools of social media and their role in the educational process are analyzed.

Key words: *social communication, media culture, media technologies, media literacy, media education..*